

Серед нормативних документів, розміщених на сайті є державний стандарт з математики, програми з математики, основні положення щодо проведення зовнішнього оцінювання, атестації вчителів, основні концепції навчання. На нашу думку, - це документи, якими постійно має користуватися вчитель, зокрема вчитель математики.

Висновки. Учитель математики, який володіє інформаційними та комп'ютерними компетенціями має можливість вдосконалювати та розвивати свої професійні компетенції шляхом використання інформаційних ресурсів педагогічних сайтів мережі INTERNET.

Література:

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. - 2004. - № 1 -2,-С. 5-60. Каракозов С.Д. Информационная культура в контексте общей теории культуры личности // Педагогическая информатика. - 2000. - № 2. - С. 41-55.
2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики/ Під заг. ред. О.В. Овчарук. - К.: «К.І.С.», 2004. - 112 с.
3. uk.wikipedia.org/wiki/Блог

В даній статті розглянуто роль інформаційного вмісту сайтів мережі INTERNET для розвитку професійної компетентності вчителя математики.

Ключові слова: професіоналізм, професійна компетентність, компетенції, комп'ютерні технології.

В статье рассматривается значение информационного содержания сайтов сети INTERNET для развития профессиональной компетентности учителя математики.

The role informational content of INTERNET sites for the development of teacher of mathematics' professional competence is examined in the article.

УДК 373.3
ББК 74.570

С.А. Гуменюк
м. Вінниця, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ ОСОБИСТІСНОГО ПІДХОДУ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Постановка проблеми. Від випускників ВНЗ I-II рівнів акредитації роботодавець вимагає крім знань з теоретичних основ ще й практичних навичок. Особливо цінується вміння швидко адаптуватися відповідно до змін часу, постійно вдосконалювати свої знання та вміння.

Сучасні технології настільки швидко змінюються, що знання набуті в навчальному закладі на час випуску фахівця, можуть бути застарілими, тому для працевлаштування необхідно вміти швидко зорієнтуватися у сучасних досягненнях науки і техніки та шляхом самоосвіти поновити до відповідного рівня свої знання та вміння.

Перед викладачами постає проблема формування у студентів вміння працювати самостійно, робити логічні висновки, бажання вдосконалювати свої знання та вміння, шукати та аналізувати необхідну інформацію – тобто формувати у молоді вміння працювати творчо.

Аналіз останніх досліджень. Одним із стратегічних завдань реформування освіти в Україні згідно з державною національною програмою «Освіта» є формування освіченої, творчої особистості, становлення її фізичного і морального здоров'я. Розв'язання цього завдання передбачає психолого-педагогічне обґрунтування змісту і методів навчально-виховного процесу, спрямованого саме на розвиток особистості учнів. Однак цьому процесові поки що бракує цілеспрямованості та науково-методичного забезпечення. Тому

процес особистісної перебудови навчально-виховного процесу відбувається спонтанно, повільно, неефективно.

Ідея про те, що мета освіти продиктована не тільки обмеженими історичними рамками «соціального замовлення», але є наслідком пізнання суті людини, розвивалася в роботах європейських і вітчизняних гуманістів і просвітників. Мета виховання, за визначенням Й. Песталоцці, полягає в тому, що людина сама піднімається до відчуття внутрішньої гідності своєї природи.

У вітчизняній педагогіці гуманістична традиція знайшла втілення в роботах представників практично всіх історичних епох. Незупиняючись на класичних роботах К. Ушинського та пізнішого С. Шацького, виокремимо декілька ідей П. Каптерева, цікавих для сьогоденних педагогічних дискусій. Істинно наукова педагогіка, вважав П. Каптерев, не може бути служницею державно-політичної системи – вона виступає як захисниця інтересів людини. У цьому полягає соціальна функція цієї сфери науки і практики. Опікуючись освітою, держава має на увазі громадян певної держави, а педагогіка – перш за все, громадян світу, тобто людей та їх загальний гуманітарний розвиток. Педагогічна справа є справою совісті, різнобічного духовного збагачення особистості, а держава стежить і може стежити лише за зовнішнім порядком.

Наукові передумови виникнення особистісного підходу поступово визначались у різноманітних дослідженнях особистості.

Проблема розвитку особистості в різні періоди цікавила як класиків-психологів (Л. Божович, Л. Виготський, Г. Костюк, А. Леонтьєв, С. Рубінштейн та ін.), так і представників сучасної психологічної науки (Л. Анциферова, І. Бех, Л. Буєва, Н. Коломенський, С. Максименко, В. Семиченко, В. Слободчиков та ін.). Педагогіку особистості створювали багато відомих педагогів: Е. Бондаревська, І. Зязюн, В. Ільїн, Н. Миропольська, В. Серіков, О. Скрипченко, Г. Шевченко та ін.; особистісний підхід в освіті та вихованні розробляли І. Бех, В. Давидов, В. Ільїн, С. Максименко та ін.

Проблемі особистісно-орієнтованої освіти та виховання приділяли увагу в своїх наукових дослідженнях І. Бех, О. Алексюк, І. Підласий, О. Савченко, М. Ярмаченко; цілісності освітнього процесу В. Бутенко, В. Бондар, А. Верхола, В. Козаков, І. Лернер, В. Паламарчук, С. Сисоєва, М. Скаткін, та ін.

Важливу роль у розробці моделі індивідуалізації освіти та виховання відіграли праці в галузі нових інформаційних технологій, інноваційних педагогічних технологій і відкритої освіти (А. Абрамешин, Т. Вороніна, І. Дичківська, Ж. Зайцева, А. Іванников, О. Молчанова, В. Тихосвітов, А. Тихонов, В. Паламарчук, О. Пехота, Ю. Рубін, С. Сисоєва, У. Солдаткін, О. Хорошилов та ін.).

Проблема індивідуалізації навчально-виховного процесу розглядається у працях відомих зарубіжних педагогів, зокрема: сербського педагога К. Ангеловськи, англійських і американських педагогів Х. Барнет, Ф. Берк, Д. Гамільтон, Н. Грос, У. Кінгстон, Н. Лагервей, М. Майлз, П. Серч, А. Хаберман, Р. Хейвлок та ін.

Метою цієї статті є дослідити форми та методи особистісного підходу у процесі підготовки фахівців технічного профілю.

Метою особистісно-орієнтованого навчання є процес психолого-педагогічної допомоги студенту в становленні його суб'єктності, культурної ідентифікації, соціалізації, життєвому самовизначенні. Особистісно-орієнтований підхід поєднує виховання та освіту в єдиний процес допомоги, підтримки, соціально-педагогічного захисту, розвитку дитини, підготовки її до життєтворчості тощо. Навчальний процес насичений знаннями, які повинен засвоїти учень, а повинен бути насичений розумінням [1].

Як головні – можна виділити такі завдання:

- розвинути індивідуальні пізнавальні здібності кожного студента;

- максимально виявити, ініціювати, використати, «окультурити» індивідуальний досвід;
- допомогти особистості самовизначитись і самореалізуватись, а не формувати попередньо задані якості;
- сформувати в особистості культуру життєдіяльності, яка дає можливість продуктивно будувати своє повсякденне життя, правильно визначати лінії життя.

Формування культури життєдіяльності особистості є найвищою метою особистісно-орієнтованих систем і технологій.

Викладення основного матеріалу. Розробка особистісного підходу – дуже складна теоретична і практична проблема. Складність зумовлена, перш за все, тією обставиною, що особистість є чи не найскладнішим утворенням у світі й одночасно – суб'єктом перетворення цього світу і самого себе. Серед фахівців набуває все більшого визнання думка, що всебічне дослідження і розвиток особистості – це фундаментальна комплексна наукова проблема, яка потребує міждисциплінарного дослідження. Водночас ключову роль у розв'язанні цієї проблеми відіграє психологія, оскільки особистість – це передусім психічне новоутворення. Тому психологічні закономірності посідають центральне місце у загальнонауковому уявленні про особистість, її розвиток і діяльність.

Особистісний підхід – це певний методологічний інструментарій, розробка якого має спиратися на синтез видобутих психологічною та педагогічною наукою закономірностей будови, функціонування та розвитку особистості.

Розв'язання проблеми побудови та запровадження особистісного підходу не слід розглядати спрощено, як таке, для якого достатньо лише взяти вже існуючі в науці принципи та знання про особистість, її розвиток, засоби його стимулювання і штучно об'єднати їх у певну сукупність теоретично-практичних понять і методів. Фактично ж з огляду на стан дослідження проблеми особистості у сучасній психології та педагогіці майже всі необхідні й можливі психолого-педагогічні компоненти особистісного підходу потребують дальшого суттєвого опрацювання або корекції у різних аспектах і узгодження одне з одним у цілісному контексті.

Нині робляться спроби побудови іншої особистісно-орієнтованої системи навчання. Згідно з дослідженням Р. Гришкової дана система спирається на такі вихідні положення:

- пріоритет індивідуальності, самоцінності, самобутності дитини як активного носія суб'єктного досвіду, що склався задовго до впливу спеціально організованого навчання в школі (учень не стає, а від самого початку є суб'єктом пізнання);
- при конструюванні та реалізації освітнього процесу потрібна особлива робота вчителя для виявлення суб'єктного досвіду кожного учня;
- в освітньому процесі відбувається «зустріч» суспільно-історичного досвіду, що задається навчанням, та суб'єктного досвіду учня;
- взаємодія двох видів досвіду учня повинна відбуватись не по лінії витіснення індивідуального, наповнення його суспільним досвідом, а шляхом їх постійного узгодження, використання всього того, що накопичене учнем у його власній життєдіяльності;
- розвиток учня як особистості (його соціалізація) відбувається не тільки шляхом оволодіння ним нормативною діяльністю, а й через постійне збагачення, перетворення суб'єктного досвіду як важливого джерела власного розвитку;
- головним результатом учіння повинно бути формування пізнавальних здібностей на основі оволодіння відповідними знаннями та уміннями [6].

Описуючи та характеризуючи особистість дитини через її функції, важливі для організації педагогічного процесу, В. Серіков виділяє такі з них:

- функція вибірковості (здатність людини до вибору);
- функція рефлексії (особистість повинна оцінювати своє життя);

- функція буття, що полягає в пошуках сенсу життя та творчості;
- формувальна функція (формування образу «Я»);
- функція відповідальності («Я відповідаю за все»);
- функція автономності особистості (у міру розвитку вона дедалі більше стає вивільненою від інших факторів) [2].

Особистісно-орієнтована освіта повинна створити умови для повноцінного розвитку цих функцій.

Цей напрям роботи неможливий без індивідуального підходу до кожного студента. Пора закінчувати працювати на аудиторію – необхідно знайти шлях до кожного конкретного серця, до конкретної душі. Визначити особливості попередньої підготовки, рівень можливостей студента і допомогти в пошуку особистості. Праця наставників не повинна сприйматись молоддю як примус до роботи – це призведе до спротиву і наслідки будуть дуже негативні!

Певні надбання у впровадженні новітніх технологій у навчальний процес є у Вінницькому технічному коледжі. У навчальному закладі до особистісно зорієнтованого навчання викладачі підходять з розумінням необхідності та доцільності розвитку такого напрямку діяльності. Творчою роботою студентів намагаються охопити не тільки на заняттях, а й у позаурочний час. Самостійна творча робота має стати звичкою, необхідністю для подальшого життя.

Іде пошук нових напрямів і методів навчання студентів у світі сучасних вимог до випускників.

Студенти залучаються до оформлення навчальних кабінетів і лабораторій, беруть участь у виставках творчих робіт. Стає нормою вимога під час проходження метрологічної практики для тих, хто бажає мати високий бал, виконання додаткових творчих практичних завдань. Практичне завдання полягає у виготовленні діючих макетів або приладів. Причому завдання не видаються викладачем, а студент сам їх підбирає собі. Тому і виконується таке завдання вже не як примусова та обов'язкова робота, а як добровільна і додаткова.

Виконання лабораторних робіт проводиться в більшості випадків на стендах, які виготовлені самими студентами. Творчі роботи також мають неабиякий виховний контекст – студенти усвідомлюють, що їхня самостійна праця сприяє саморозвитку і самовдосконаленню.

Недостатнє фінансування не дозволяє навчальному закладу закуповувати необхідне обладнання для практичних робіт. Особливо це стосується технічних спеціальностей. Зокрема підготовка фахівців за спеціальністю «Технічне обслуговування та ремонт електроустаткування автомобілів і тракторів» вимагає дорого вартісного діагностичного обладнання сучасного рівня, а фахівцю, який не знає такого обладнання та не вміє на ньому працювати важко знайти роботу на ринку праці.

Одним із шляхів вирішення даної проблеми ми бачимо в створенні навчальних чи презентаційних фільмів і програм, що дозволяють ознайомитись із сучасним обладнанням і технологіями праці на ньому. Пошук таких фільмів спонукає студента працювати з інформацією, відвідувати виставки. Створення фільмів є також практичним завданням студентам під час проходження ними виробничих практик. Фільмувати виконання технологічних операцій студенти можуть за допомогою засобів мобільного зв'язку, а потім редагувати фільм за допомогою спеціальних програм-відеоредакторів на комп'ютерах. Така робота допомагає студенту навчитись працювати з комп'ютерною технікою, проявити свої здібності як режисера, розширює словниковий запас спеціальних термінів майбутнього фахівця. Такі фільми можуть бути використані авторами для презентації своїх курсових або дипломних проектів.

Окрім того, часто студенти виконують практичне завдання до курсового чи дипломного

проекту у вигляді діючих стендів і макетів різноманітних систем і приладів електроустаткування автотракторної техніки. Таким творчим роботам варто надавати перевагу. Причому, ініціативу повинні проявити самі студенти, а робота викладача чи керівника носить спрямовуючий і рекомендаційний характер.

Такий вид роботи виховує у студентів вміння самостійно думати, проявляти ініціативу, визначати рівень своїх можливостей. Творчі та практичні роботи залишаються в стінах навчального закладу, поповнюють матеріальну базу.

Завдання творчого характеру вимагають від студента діяльності і в позаурочний час, що сприяє вихованню самостійності, впевненості у власних силах, формуванню необхідних умінь

Висновки. Для підготовки висококласних фахівців у сучасних умовах ринкової економіки найбільше уваги необхідно приділяти особистісному підходу. Необхідно визначити початковий рівень знань і вмінь студента, творчі здібності і розвивати їх у необхідному напрямку. Більше уваги варто приділяти практичному навчанню. Це дозволить випускнику швидше адаптуватися в умовах швидкоплинних змін у сучасному виробництві.

Необхідна підготовка фахівців, які зможуть на ринку праці успішно використовувати свої знання та вміння, закріпитись на виробництві та творчо і професійно зростати, піднімаючись сходинками професійної майстерності.

Література:

1. Педагогика и психология // «Школа 2100». Пути модернизации начального и среднего образования / [под ред. А.А. Леонтьева]. – Вып. 6. М.: Баласс. – 2002, с. 258-265.
2. Сериков В.В. Личностный подход в образовании: концепция и технологии: Монография / В. В. Сериков. – Волгогр. гос. пед. ун-т. – Волгоград: Перемена, 1994. – 150 с. ил. 20 см.
3. Домінський О.С. Практичні завдання до семестрової та державної атестації / О.С. Домінський // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2003. – №3. – С.113-118.
4. Блонський Л. Формування професійного мислення у студентів ВНЗ при викладанні спеціальних дисциплін / Л. Блонський // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2003. – №3. – С.119-124.
5. Семушина Л.Г. Содержание и технологии обучения в средних специальных учебных заведениях / Л.Г. Семушина, Н.Г. Ярошенко – М.: Мастерство, 2001. – 272 с.
6. Гришкова Р.О. Педагогічні умови реалізації особистісно-орієнтованого навчання іноземної мови студентів нефілологічних спеціальностей вищих закладів освіти: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Р.О. Гришкова. – Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2000. – 20 с. – укр.

Дана стаття висвітлює напрямки та методи особистісного підходу до підготовки фахівців технічного профілю.

Ключові слова: особистісний підхід, новітні технології, творча діяльність, практичні завдання.

Данная статья освещает направления и методы личностного подхода к подготовке специалистов технического профиля.

This article lights directions and methods of personality approach to preparation of specialists of technical type.